

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem - Romantismu

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Určete autora tohoto úryvku a dílo, ze kterého ukázka pochází.

Karel Hynek Mácha - Máj

2. Určete literární žánr.

Lyrika – lyrickoepická báseň

3. Co víte o celkové kompozici díla?

Báseň tvoří čtyři zpěvy a dvě intermezza.

4. Zařadte tento úryvek do celkového kontextu básně.

První zpěv – obraz májové přírody, motiv lásky a nevěry, Jarmila marně čeká na Viléma.

5. Vyhlídejte v ukázce romantické motivy.

nešťastná láska, marné čekání na milého, smutek, stesk,

podvečer, příroda, daleké kraje, touha, snění

6. Zařadte romantismus do správného století, víte, kdy byla tato báseň vydána?

Romantismus – 1. pol. 19. st., Máj vyšel roku 1836

7. Vyhledejte v textu tyto básnické prostředky:

**personifikace - Tak zašel dnes dvacátý den,
v krajinu tichou kráčí sen.
kde jezero se v hory kloní,
po vlnách jiskra jiskru honí**

**epiteton konstans = stálá vlastnost - hluboký vzdech jí nádra zdvíhá,
tak zašel dnes dvacátý den**

**epiteton ornans = mimořádná vlastnost - i nebe, jenž se různě
nad modrými horami míhá**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

**přirovnání - v slzích se zhlíží hvězdný svit,
jenž po lících co jiskry plynou**

8. O kom se mluví v uvedeném úryvku, jaké jiné postavy naleznete v básni?

O nešťastné dívce Jarmile, dále v básni vystupuje Vilém - „strašný lesů pán“.

9. Jak bylo dílo přijato veřejností v době jeho vzniku?

Tehdejší kritika přijala Máj převážně odmítavě, nelíbila se jí myšlenková náplň básně, jedním z kritiků byl Tyl, který označil Máchu za rozervance.

10. Co autor v této básnické skladbě kritizoval?

Ostrá kritika tehdejší společnosti: rozvrácené mezilidské vztahy, lhostejnost k osudu člověka, marnost vzpoury k osudu člověka.

ÚRYVEK¹

Tak zašel dnes dvacátý den,
v krajinu tichou kráčí sen.
Poslední požár kvapně hasne,
i nebe, jenž se růžojasné
nad modrými horami míhá.
"On nejde - již se nevrátí! -
Svedenou žel tu zachvátí!"
Hluboký vzdech jí ňádra zdvíhá,
bolestný srdcem bije cit,
a u tajemné vod stonání
mísí se dívky pláč a lkání.
V slzích se zhlíží hvězdný svit,
jenž po lících co jiskry plynou.
Vřelé ty jiskry tváře chladné
co padající hvězdy hynou;
kam zapadnou, tam květ uvadne.

Viz, mihla se u skály kraje;
daleko přes ní nahnuté
větýrek bílým šatem vlaje.
Oko má v dálku napnuté. -
Teď slzy rychle utírá,
rukou si zraky zastírá
upírajíc je v dálné kraje,
kde jezero se v hory kloní,
po vlnách jiskra jiskru honí,
po vodě hvězda s hvězdou hraje.

¹ MÁCHA, Karel Hynek. *Máj*. Fragment, 2010/11. ISBN 978-80-253-1065-6.